

PŘEHLEDKA

regionálních výtvarníků 21
z sídla ústředí muzea
je výstava dostupná on line

7. 41. Národní soutěž a výstava
amatérské fotografie
8.-23. května 2021

Městské muzeum a galerie ve Svitavách
Otevření sboru
od 9.00 do 12.00 a 13.00
do 17.00

Svitavy a vy.

Brouk Byrtlík očima entomologa

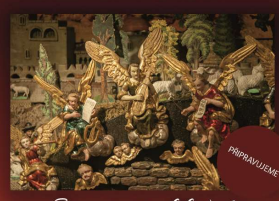

aneb jak vypadají postavy z pera Ondřeje Sekory ve skutečném světě
13. 9. - 14. 11. 2021

Houby Svitavska
expozice jedlých, nejedlých i jedovatých druhů
restaurací v našem regionu
8.-10. 10. 2021
a vikendu námořnické otevřeno 9-12 a 13-17 hodin

Zrození svitavského betléma

PRINIPALUJEME

DNY EVROPSKÉHO DĚDICTVÍ 2021

Přemyslovský dvůr - muzeum mechanických betlémů
28. srpna 2021 od 10.00 hodin a 10. srpna 2021

Svitavy a muzeum.

Cesta kolem světa

VERNISÁŽ
nových obrazů
pro venkovní galerii
VENKOVKA
3. 9. 2021 v 19 hod.
v sídle Městského muzea

XI. ročník
festiválního
MEMORIÁLU
ALOISE PETRUSE
30. 8. - 4. 9. 2021
koncerty
a koncerty
dětí pro děti

4. 6. - 26. 9. 2021

ČESKOSLOVENSKÝ
filmový plakát 1931-1948

4. 6. - 5. 9. 2021
Městské muzeum a galerie ve Svitavách

ART ISLANDS
9/10/2021 - 14/11/2021

ODLEGLÉ ARCHIPELAGI -
VIT POKROK
ATOLE WYOBRAZENÍ
DAMIAN PETRUS
TERA NOTA
KUTER POKROK

SLAVNOSTNÍ ZAHÁJENÍ
VÝSTAVY
POLSKÝCH UMĚLCŮ
ART ISLANDS
8. 10. 2021
v 17 hodin

NAD BETLÉMEM VYŠLA HVĚZDA

Betlémy ze širky rodiny Suchanových
Betlémy ze Svitavska a Polička

28. 11. 2021 - 16. 1. 2022

Svitavy a muzeum.

Dny otevřených ateliérů

21. července 2021
Ateliér fotografie

22. července 2021
Ateliér kovářství a dřeva

23. července 2021
Ateliér keramiky

24. července 2021
Ateliér dřeva a textilu

ŘEZBÁŘSKÝ MEMORIÁL ALOISE PETRUSE 2021
tentokrát na téma POHYB

Pondělí 30. srpna 2021
18.00 koncert folkové skupiny Zbortnato (Kulturní)

Středa 1. září 2021
10.00-12.00: Středa ve Svitavách,
tržní okružní dlečka
18.00 koncert folkové skupiny
Kovářské (Svitavy)

Středa 2. září 2021
18.00 vernisáž, představení řezbářů
a přehlídka výstav v suterénu
města Svitavy

30. 8. - 4. 9. 2021
zahradě Městského muzea a galerie ve Svitavách

CESTA ZA PŘEHLEDKOU
ROMANÉ DO MUZEA ZA UMĚNÍM, KAMENÍ PRACOVNÍ VÝTV.

Městské informační centrum
KINO / ZÁHRADA TRAM
10.00-12.00: PŘEHLEDKA 2021

MUSEUM ZAHRADA
Otevření sboru
od 9.00 do 17.00
10.00-12.00: PŘEHLEDKA 2021
18.00-20.00: PŘEHLEDKA 2021
20.00-22.00: PŘEHLEDKA 2021
22. 8. - 4. 9. 2021: PŘEHLEDKA 2021

Svitavy a vy.

MĚSTSKÉ MUZEUM A GALERIE VE SVITAVÁCH

ZPRÁVA O ČINNOSTI MĚSTSKÉHO MUZEA A GALERIE VE SVITAVÁCH

Zpráva
o činnosti Městského muzea a galerie ve Svitavách
za rok 2021

MĚSTSKÉ MUZEUM A GALERIE VE SVITAVÁCH

Máchova alej 293/1, 568 02 Svitavy

www.muzeum.svitavy.cz; e-mail: muzeum@muzeum.svitavy.cz, tel.: +420461532704

Vypracoval a předkládá:

Mgr. Hynek Stříteský, ředitel Městského muzea a galerie ve Svitavách

Na zprávě se podíleli Mgr. Blanka Čuhelová, Jitka Flíglová,

Mgr. Jakub Vrána, Jitka Olšánová, Mgr. Lea Sehnalová, Jana Čermáková

Ve Svitavách, 18. března 2022

OBSAH

1. Úvod	4
2. Péče o sbírkový fond	7
3. Knihovní fond	12
4. Expoziční a výstavní činnost	13
5. Kulturní a vzdělávací činnost	17
6. Odborná činnost	20
7. Projekty a granty	22
8. Přednášky a průvodcovská činnost	23
9. Muzejní pedagogika	24
10. Prezentace muzea v médiích	25
11. Spolková činnost při muzeu	26
12. Provozní záležitosti muzea	27
13. Členství muzea a jeho zaměstnanců v odborných a zájmových organizacích	28

Příloha: Výroční zpráva Muzea esperanta za rok 2021

1. ÚVOD

Městské muzeum a galerie ve Svitavách vstoupilo do roku 2021 uzavřené v důsledku vládních nařízení proti šíření pandemie viru SARS-CoV-2. Veřejnosti se znovuotevřelo teprve 4. května 2021. První čtyři měsíce tohoto roku se tedy v mnohém podobaly roku předchozímu, zejména nutnými úpravami výstavního plánu, zrušením několika kulturních akcí, workshopů apod. Muzeum část svých aktivit přeneslo do online prostředí (například formou seriálu na facebooku Z kronik a depozitářů aneb muzeum pod pokličkou) a hledalo nové cesty k veřejnosti. Pozitivní ohlasy zaznamenala zejména alternativní prezentace výstavy Přehlídka 2021. Počínaje 8. březnem a konče 25. dubnem jsme do oken muzejních dílen, do foyer kina Vesmír a do výlohy Městského informačního centra umístili výběr z výtvarných děl Přehlídky 2021 a každé následující pondělí ho kompletně obměnili. Obdobně jsme v době Velikonoc prezentovali tematická výtvarná díla z muzejních sbírek a unikátní pašijový betlém.

Po opětovném zpřístupnění muzea veřejnosti již proběhly veškeré výstavy a akce podle plánu, byť často v omezené podobě (například tradiční Vánoce v muzeu). Až do konce roku totiž přetrvávala v různých obměnách omezení pro návštěvníky, zejména šlo o povinnost nosit respirátor ve vnitřních prostorách muzea a omezení jeho návštěvnické kapacity. Všechna uvedená opatření se negativně odrazila v hospodaření muzea (pokračující propad příjmů) a v oslabení kontaktu s návštěvníky.

Odborná činnost a péče o sbírkový fond probíhala v průběhu celého roku standardním a z aktuální legislativy vycházejícím způsobem. Pozitivní změnu představuje poskytnutí nových prostor městem Svitavy na ulici Milady Horákové 16, které byly využity k depozitárním účelům, čímž se zlepšilo uložení vybraných sbírkových předmětů, zejména z podsbírkyl¹⁵ – výtvarné umění. Především v druhé polovině roku byl připravován projekt Muzea mechanických betlémů, přičemž podání žádosti o jeho realizaci se předpokládá v rámci programu IROP v roce 2022.

Závěr roku přinesl také jednu velmi smutnou zprávu, která znamenala velkou profesní a v první řadě lidskou ztrátu, a to nejen pro muzeum. Dne 8. listopadu zemřel dlouholetý muzejní historik Mgr. Radoslav Fikejz.

„Radoslav Fikejz se narodil 12. června 1973 ve Svitavách. Po absolvování svitavského gymnázia v roce 1991 studoval český jazyk a literaturu a historii na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Promoval v roce 1998, ale již od roku 1994 pracoval ve svitavském muzeu a galerii jako městský historik a v roce 1998 se stal kronikářem města. Publikoval mnoho článků v místním a regionálním tisku, věnoval se historii města i na sociálních sítích, vydal řadu knih a publikací věnovaných osobnostem, historii města a regionu, na mnoha dalších se podílel, opatroval je fundovanými úvody i doslovy. Jeho stěžejním dílem byla práce na vydání Kroniky města Svitavy i na pokračování kroniky. Je autorem městského památkového okruhu, tvořil informační systémy ve městě, podílel se na vzniku naučné stezky ve Svitavách a okolí, zpracovával průvodce. Ve svitavském městském muzeu a galerii pracoval na vytváření a vedení sbírek a archivu, byl spoluvůdce řady výstav, vytvořil unikátní stálé expozice, oceňovaný je zejména Labyrint svitavských příběhů nebo Hledání hvězdy Davidovy. Stál v čele mnoha odborných projektů, jak muzejních, tak městských. Radek Fikejz krátce vyučoval na Střední zdravotnické škole ve Svitavách, řadu let působil jako pedagog na Univerzitě třetího věku V. O. Ottendorfera ve Svitavách, kde byl garantem studijního modulu regionální dějiny. Nepřehlédnutelná byla také jeho činnost v komunální politice. Od roku 2006 byl nepřetržitě zastupitelem za Sdružení pro město Svitavy, od roku 2010 byl členem Rady města Svitavy. Radoslav Fikejz se stal laureátem Výroční ceny Svitavského klubu Laurus za rok 2010, a to za popularizaci dějin města Svitavy a jeho regionu. Jako správný patriot žil přítomností města, zkoumání minulosti pro něj bylo víc než profese. Byl fundovaným historikem a uměl být také skvělým vypravěčem historie.

Patřil k těm, kteří mají práci jako koníček: „Pohled do historie mně dává poučení, radost a pocit smysluplnosti práce. Chtěl bych rozumět dějinám...“ Radoslav Fikejz odešel 8. listopadu 2021. Již nyní je nedílnou součástí bohatých dějin města Svitavy. Autor textu: Milan Báča.

1.1 Muzeum bylo zřízeno rozhodnutím městské rady jako příspěvková organizace města s právní subjektivitou k 1. 1. 1991 a je ze zákona povinno řídit se těmito předpisy:

- Zákon č. 122/2000Sb. **o ochraně sbírek muzejní povahy**, centrální evidenci sbírek a o změně některých dalších zákonů
- Prováděcí vyhláška ministerstva kultury č. 275/2000 Sb., v níž se stanoví **režim ochrany a trvalého uchovávání sbírek muzejní povahy**, vedení sbírkové evidence a inventarizace sbírek

Muzeum spravuje dva objekty v blízkosti centra města, **budovu na Máchově aleji č. 1** a **Ottendorferův dům na náměstí Míru č. 1**. Obě budovy jsou v majetku města. Od poloviny roku 2021 muzeum také spravuje dvě místnosti v objektu na ulici Milady Horákové č. 16, který je rovněž v majetku města.

Činnost muzea v roce 2020 se soustředila na práci se sbírkami, organizaci výstav, workshopů a dalších kulturně vzdělávacích akcí pro veřejnost. Dále na aktivity spojené s postupným restaurováním a stavěním mechanického betlému, edukační činností a spoluprací se školami. Kromě své hlavní činnosti se muzeum stalo spoluorganizátorem řady kulturních akcí ve městě.

1.2 Otevírací doba

Otevírací doba ÚT–PÁ 9:00–12:00 a 13:00–17:00, SO, NE 13:00–17:00 hodin. V období turistické sezóny (červenec a srpen) je rozšířena na celodenní provoz i v sobotu a neděli (9:00–12:00 a 13:00–17:00 hodin), zavírací den je stejně jako ve většině muzeí a galerií v ČR pondělí. O víkendech a svátcích funguje pokladna v muzeu jako turistické informační centrum.

1.3 Vstupné

Od roku 2018 je využíván elektronický pokladní systém s evidencí a kategorizací vstupného.

Vstup do celého objektu muzea je za vstupné:

Plné 60,- Kč dospělí, zlevněné 40,- Kč děti, senioři, ZTP.

Senior pasy 20,- Kč, rodinné pasy 1+1 zdarma.

Služby odborného průvodce 20,- Kč/osoba.

Školní skupiny bez výkladu průvodce 20,- Kč/žák, s výkladem a s prací lektorky animačních programů 30,- Kč/žák.

Vstupné pro školy tzv. „muzejní balíčky“ 50,- Kč/žák (program k výstavě + program v animačních dílnách).

Vstupné na věž kostela a do muzea esperanta, stejně jako na prohlídku sálu Ottendorferovy knihovny činí 10,- Kč.

Vstupné na prohlídky města s historikem muzea je stanoveno vždy individuálně dle konkrétních požadavků na rozsah a délku trasy (muzeum, Ottendorferova knihovna, Muzeum esperanta, historická zastavení na náměstí, věž kostela, hřbitov), cca 110–180 Kč/osoba.

Zdarma: volný vstup pro obyvatele Svitav každou první neděli v měsíci, členové Asociace muzeí a galerií ČR a ICOM.

1.4 Hospodaření muzea

Muzeum hospodařilo v souladu se svým plánem a rozpočtem a vycházelo z poskytnutého příspěvku na provoz od zřizovatele, z poskytnutých dotací a vlastních příjmů.

V roce 2021 bylo muzeum na základě vládních nařízení v období do 4. 5. 2021 uzavřeno, tedy cca 4 měsíce.

Příspěvek zřizovatele na provoz	7 092 700 Kč
Příspěvek zřizovatele na odpisy	338 200 Kč
Dotace z jiných rozpočtů	841 095 Kč
Vlastní příjmy	1 481 862 Kč
z toho příjmy ze vstupného	136 604 Kč.

V průběhu sledovaného období byly muzeu poskytnuty příspěvky:

Pardubický kraj – neinvestiční účelové dotace	
70 000 Kč	Restaurování Velkého svitavského mechanického betlému
20 000 Kč	Řezbářský memoriál Aloise Petruse 2021
15 000 Kč	Hledání hvězdy Davidovy – Čas obnovy
10 000 Kč	Dny otevřených ateliérů 2021
Ministerstvo kultury	
300 000 Kč	Restaurování movité kulturní památky – Velký mechanický betlém – MKP
117 000 Kč	Restaurování movité kulturní památky – Svitavský mechanický betlém – ISO/D
31 000 Kč	Instalace systému Jablotron (PZTS i EPS) – v novém depozitáři M. Horákové
46 000 Kč	Podpora vzdělávací aktivity – S přírodou po svitavském muzeu
42 000 Kč	Podpora výstavního projektu – Brouk Pytlík očima entomologa
189 324 Kč	Dotace z programu udržitelnosti pro muzea II. – COVID 19

1.5 Personální situace

Počet zaměstnanců je naplňován podle platného organizačního řádu, ve stálém pracovním úvazku je celkem 8,6 přepočtených pracovníků. Z toho 5,25 odborný úsek, 3,35 ekonomický a technický úsek. Odborný úsek zahrnuje kurátory sbírkových a mobiliárních fondů, dokumentátora sbírkových předmětů, lektora umění a programového pracovníka.

2. PÉČE O SBÍRKOVÝ FOND

2.1 Sbírkový fond muzea

Ministerstvo kultury ČR vede Centrální evidenci sbírek (CES) – veřejnosti přístupný informační systém. Od roku 2002 je evidována i sbírka *Městského muzea a galerie ve Svitavách* pod evidenčním číslem MSV/002-05-10/211002. Další sbírkové předměty jsou uloženy v souboru *Sbírka Svitavy* pod evidenčním číslem SBS/008-04-18/360008.

Muzejní sbírka je členěna do osmi podsbírek, z nichž každá má svoji vlastní číselnou řadu inventárních čísel. V přiložené tabulce je možné vidět množství předmětů v roce 2020 a nových přírůstků za rok 2021.

Tabulka počtu evidenčních čísel sbírkových předmětů v roce 2021.

Název podsbírky	Rok 2020	Přírůstek	Vyřazení z evidence	Rok 2021
15 – výtvarné umění	1108	1	0	1109
17 – uměleckoprůmyslové předměty	1140	0	1	1139
18 – knihy, písemnosti a tisky	3404	40	0	3444
21 – negativy, fotografie, filmy, videozáznamy	8480	0	0	8480
24-1 – prací technika	340	9	0	349
24-2 – pozůstalost Aloise Petruse	211	0	0	211
24-3 – Ottendorferova knihovna	6904	0	0	6904
25 – jiné, obecné	3328	3	0	3331
Celkem	24914	53	1	24966

Celkově nyní muzejní sbírkový fond obsahuje 24 966 evidenčních čísel. Nesrovnalosti s předchozími lety jsou způsobeny převodem předmětů mezi podsbírkami. Zároveň došlo k vyřazení jednoho předmětu z podsbírky 17 – umělecko průmyslové předměty (zvon z kaple na Hřebči). Nové předměty byly získány koupí, sběrem či darem. Detailnější informace k nově získaným položkám jsou uvedeny v následující tabulce (více o podsbírce 21 – negativy, fotografie, filmy, videozáznamy v podkapitole 2.7).

Tabulka předmětů (bez položek patřících do fotoarchivu) získaných do muzejních sbírek v roce 2021.

název předmětu	přírůstkové číslo	popis předmětu	způsob získání
Pamětní medaile	1/21	pamětní medaile vydaná k prvnímu festivalu Německých pěveckých spolků Hřebečska, datace: 1896, autor: O. Nedoma	nákup
Dřevěná plácačka	2/21	bohatě zdobená plácačka na prádlo, zdobená monogramem J.Z. a datací 1923, materiál: dřevo, autor: neznámý	sběr
Kopist	3/21	předmět využíván při praní prádla, německý nápis z části nečitelný, materiál: dřevo, datace: 1. polovina. 20. století,	sběr

		autor: firma Persil	
Hladítko	4/21	předmět využíván při praní prádla, nápis „1943-Koutický Josip“, řádkovaná vnitřní strana, hladká svrchní strana, koncová část částečně poškozena, s držákem, materiál: dřevo, datace: 1943, autor: neznámý	sběr
Valcha	5/21	obdélníkový tvar, zkosené hrany na držadle, otvor pro držení, bez nápisu, materiál: kámen, datace: přelom 19. a 20. století, autor: neznámý	sběr
Valcha	6/21	obdélníkový tvar, držadlo vykrojené s otvorem pro držení, šedá barva, materiál: kámen, datace: přelom 19. a 20. století, autor: neznámý	sběr
Valcha	7/21	skleněná výplň, kterou tvoří skupina úzkých trubiček, materiál: sklo a dřevo, datace: přelom 19. a 20. století, autor: neznámý	sběr
Věšák	8/21	určený k přenášení a sušení prádla, obdélníkový tvar s držadly, čtyři laťky na věšení prádla, materiál: dřevo, datace: 20. století, autor: neznámý	sběr
Reklamní cedule	9/21	obdélníková cedule na Ottovo rakovnické mýdlo, modro-červeno-bílé provedení s nápisem, materiál: smaltovaný plech, datace: 20. století, autor: neznámý	sběr
Odstředivka	10/21	robustní odstředivka na třech nohách, zelená barva, motor umístěn ve spodní části, materiál: kov, datace: 2. polovina 20. století, autor: neznámý	sběr
Sklenička	11/21	průhledná, se žlutou stopkou, zlatý okraj na ústí, nápis: „1874–1974, 100 let ČSTP SVITAVY“, materiál: sklo, datace: 1974, autor: neznámý	dar
Pečetní prsten	12/21	tmavý, motiv koně, nalezen na poli u Koclířova poblíž silnice č. 35, materiál: arzen-bronz, datace: 17. – 18. století, autor: neznámý	sběr
Obraz „Svitavy“	13/21	motiv svitavského náměstí se starou radnicí a domem U Mouřenína, olej na plátně, 60×45 cm, rámováno, datace: 2016, autor: Jiří Valeš	nákup

2.2 Muzejní evidence

Muzeum vede ze zákona **chronologickou evidenci sbírek** v písemné podobě (přírůstkové knihy), **systémovou elektronickou evidenci** v elektronické podobě (program Bach) a celorepublikovou **centrální evidenci (CES)** v online podobě. V roce 2021 byly v systémové evidenci zapsány a upřesněny záznamy u 155 inventárních čísel sbírkových předmětů (bez fotoarchivu). Nově byly v chronologické i systémové evidenci zpracovány všechny přírůstky za rok 2021.

2.3 Inventarizace sbírek

Podle §12 zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy je každoročně prováděna pravidelná (řádná) inventarizace vymezené části sbírkového fondu. V roce 2021 pokračovala řádná inventarizace části podsbírky 25 – jiné, obecné v počtu 815 inventárních čísel. Zároveň proběhla inventarizace části podsbírky 17 – uměleckoprůmyslové předměty v celkovém počtu 161 inventárních čísel. Též byla inventarizována část podsbírky 15 – výtvarné umění v počtu 264 inventárních čísel. Dále pokračovala inventarizace fotoarchivu, jak je uvedeno v kapitole 2.7.

2.4. Digitalizace sbírek

Digitalizace sbírek je jednou z priorit českého muzejnictví a vede k vyšší ochraně sbírek archivní povahy a ke zvýšení komfortu badatelů. V roce 2021 byly zpracovány digitální záznamy a vytvořena nová data u 29 inventárních čísel. Na webových stránkách muzea je zpřístupněna kompletní Podsbírka Prací techniky, Pozůstalost Aloise Petruse, Elektrotechnika (historická rádia a gramofony) a Výtvarné umění. Informace k digitalizaci fotoarchivu jsou uvedeny v kapitole 2.7. V rámci projektu *3D skenování vybraných mechanik, budov a figur Velkého sv.mechanického betlému* proběhla 3D digitalizace třiceti sbírkových předmětů, které byly následně prezentovány na webovém portále www.esbirky.cz.

2.5 Ochrana sbírek, restaurování a konzervace

Jedním z hlavních úkolů muzea je sbírkový předmět zaevidovat a uložit tak, aby nevznikla škoda jeho ztrátou, zničením nebo poškozením fyzickým či působením nepříznivých klimatických vlivů. Konkrétně se jedná o následující činnosti.

Uložení sbírek

Všechny užívané prostory muzea jsou vybaveny elektronickou zabezpečovací signalizací (EZS) a protipožární elektronickou signalizací (EPS), veřejné prostory muzea jsou sledovány kamerovým systémem. Přízemní okna depozitářů jsou chráněna kovovými mřížemi. V depozitářích je prováděn monitoring teploty a vlhkosti. Tato skutečnost též platí pro v roce 2021 nově získané depozitáře, které se nachází na adrese Milady Horákové 16.

Základní očista, restaurování

Odborné restaurování provádějí restaurátoři s licenci MK ČR ak. mal. Šárka a Petr Bergerovi a Vendula a Jiří Látalovi. Mechanické části betlému se pak věnuje restaurátor Kamil Andres.

V roce 2021 bylo restaurováno celkem 120 inventárních čísel ze souboru Velkého svitavského mechanického betlému (soubor staveb, figur a zvířat). Také proběhlo restaurátorské ošetření a adjustáž 21 obrazů z muzejních sbírek. Drobné opravy a konzervování bylo nezbytné provést u nově získaných a vybraných předmětů z podsbírký 25 – jiné, obecné a 24-1 – práci technika, proběhlo v prostorách muzea v dílně správce budov Ivana Šiváka.

2.6 Prezentace sbírek

Expozice muzea

Sbírkové předměty jsou permanentně využity následujícím způsobem v těchto expozicích:

- „Z historie praní“ – v expozici bylo vystaveno celkem 213 sbírkových předmětů (prací stroje, valchy, mandly, potřeby pro domácnost, textilní výrobky, fotografie apod.).
- „Hledání hvězdy Davidovy – Oskar Schindler, Spravedlivý mezi národy“ – využito přes 200 reprodukcí fotografií z vlastního fondu.
- „Labyrint svitavských příběhů“ – instalováno je celkem 152 předmětů z fondů Výtvarné umění, Svitavský betlém, Alois Petrus, Uměleckoprůmyslové předměty a Obecná sbírka. Těž je zde vystavena 1 neevidovaná socha z Městského hřbitova ve Svitavách.

Dále byly sbírkové předměty v různé míře použity při sezónních výstavách popsanych v kapitole 4.2. V případě předmětů vypůjčených do jiných institucí a z jiných institucí je pak možné uvést následující.

Zápůjčky sbírkových předmětů jiným osobám a organizacím

V roce 2021 bylo provedeno těchto 18 zápůjček:

- 1/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná – obrazy s motivem města Svitavy k provedení povrchových úprav a adjustace
- 2/ Kamil Andres, Třebachovice pod Orebem – soubor figur, zvířat a staveb k restaurování mechanické části Velkého svitavského mechanického betlému
- 3/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná – soubor figur, zvířat a staveb k Velkého svitavského mechanického betlému
- 4/ Město Svitavy – obrazy s motivem města Svitavy k umístění v budově Městského úřadu Svitavy
- 5/ Kamil Andres, Třebachovice pod Orebem – soubor figur, zvířat a staveb k restaurování mechanické části Velkého svitavského mechanického betlému
- 6/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná – soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Velkého svitavského mechanického betlému
- 7/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná – soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Velkého svitavského mechanického betlému
- 8/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná – soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Velkého svitavského mechanického betlému
- 9/ Kamil Andres, Třebachovice pod Orebem – soubor figur, zvířat a staveb k restaurování mechanické části Velkého svitavského mechanického betlému

- 10/ Město Svitavy – obrazy s motivem města Svitavy k umístění v budově Městského úřadu Svitavy
- 11/ Papouščí zoologická zahrada, Bošovice – dermoplastické preparáty netopýrů a hry na výstavu „Netopýři“
- 12/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná – soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Velkého svitavského mechanického betlému
- 13/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná – soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Velkého svitavského mechanického betlému
- 14/ Šárka a Petr Bergerovi, Písečná – soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Velkého svitavského mechanického betlému
- 15/ Město Svitavy – obraz s motivem města Svitavy k umístění v budově Městského úřadu Svitavy
- 16/ Vendula a Jiří Látalovi, Litomyšl – soubor figur, zvířat a staveb k restaurování Velkého svitavského mechanického betlému
- 17/ Kamil Andres, Třeběchovice pod Orebem – soubor figur, zvířat a staveb k restaurování mechanické části Velkého svitavského mechanického betlému
- 18/ Solidvision s.r.o., Brno-Líšeň – soubor figur, zvířat a staveb Velkého svitavského mechanického betlému k provedení 3D skenování

Zápůjčky sbírkových předmětů z jiných organizací

V roce 2021 bylo provedeno těchto 12 zápuček:

- 1/ Muzeum hlavního města Prahy – reprodukce filmových plakátů pro výstavu Československý filmový plakát 1931–1948
- 2/ Národní technické muzeum – meziválečná filmová kamera Šlechta pro výstavu Československý filmový plakát 1931–1948
- 3/ Nadace Miroslava Šaška – kresby, malby, knihy, dokumenty a interaktivní herní prvky Miroslava Šaška pro výstavu Cesta kolem světa
- 4/ Olga Černá – koláž Miroslava Šaška pro výstavu Cesta kolem světa
- 5/ Regionální muzeum v Litomyšli – entomologické preparáty k výstavě „Brouk Pytlík očima entomologa“
- 6/ Národní muzeum – předměty spojené s rugby k výstavě „Brouk Pytlík očima entomologa“
- 7/ Slezské zemské muzeum – loutky k výstavě „Brouk Pytlík očima entomologa“
- 8/ Moravské zemské muzeum – pohár, plakety a knihy k výstavě „Brouk Pytlík očima entomologa“
- 9/ Moravské zemské muzeum – právo na reprodukci k ilustracím, diplomu, rukopisům a fotografiím k výstavě „Brouk Pytlík očima entomologa“
- 10/ Národní muzeum – právo na reprodukci k fotografiím k výstavě „Brouk Pytlík očima entomologa“
- 11/ Jakub a Martin Sochorovi – sbírka betlémů pro výstavu Nad betlémem vyšla hvězda
- 12/ Jaroslav Škranc, Marie Poláková, Jiří Brunclík, Jitka Olšánová – autorské betlémy pro výstavu Nad betlémem vyšla hvězda

2.7 Muzejní fotoarchiv

V průběhu roku 2021 pokračovaly komplexní revize podskupiny sbírkového fondu FOTOARCHIV (fotografie, filmy, negativy, videokazety, digitální data). Odborné práce spočívaly v těchto činnostech:

- a) revizích zapadaných karet (1997–2017)
- b) digitalizaci fotografií a VHS
- c) zápisy přírůstků

Digitalizace zdrojových fotografií je vždy prováděna v tiskové kvalitě. Revize karet spočívá v kontrole údajů na kartě, jejich verifikaci a doplnění. U karet s chybějícími náhledovými obrázky se tyto doplňují. Jsou digitalizovány a postupně zapisovány videokazety z historické dokumentace města. Postupně je evidován sbírkový fond muzea, který byl uložen bez jakéhokoliv popisu. Jsou to soukromá alba z pozůstalostí a příležitostná alba. Speciální kapitolou práce na inventarizaci fotoarchivu jsou náhodně nalezené fotografie a pohlednice regionu.

Za rok 2021 prošlo revizí fotoarchivu celkem 78 evidenčních čísel. V současné době je v evidenci Fotoarchivu muzea celkem 8 550 evidenčních karet. V nich je zahrnuto 11 539 evidovaných a digitalizovaných snímků.

3. KNIHOVNÍ FOND

3.1 Sbírková knihovna

Je souborem tisků, rukopisů a materiálů archivní povahy, které mají blízký vztah k regionu Svitavska. Je evidována v Centrální evidenci sbírek MK ČR a eviduje se stejným způsobem jako ostatní sbírky. Sbírkovou knihovnu tvoří v současnosti **3 314 položek ve II. stupni evidence.**

3.2 Ottendorferova knihovna

Stabilizovaný a inventarizovaný fond – soubor 6 904 svazků.

3.3 Badatelská (přírůstková) knihovna

Je plně přístupná veřejnosti a je průběžně doplňována. V současnosti zahrnuje **3 717 publikací.** Knihovna obsahuje 8 oddělení (Výtvarné umění, České dějiny, Světové dějiny, Vojenství, Geografie, Encyklopedie, Periodika, Naučné vědy) a je zpracována programem Bach. Badatelská knihovna je doplňkovou alternativou pro zájemce o historii a umění.

4. EXPOZIČNÍ A VÝSTAVNÍ ČINNOST

4.1 Stálé expozice

Labyrint svitavských příběhů – expozice o historii města v příbězích jeho obyvatel. Expozice je vybudována v části vstupní chodby a jednom výstavním sále.

Z historie prání – vystavena je část největší sbírky exponátů mapujících tuto lidskou činnost v České republice. K expozici je vydán průvodce a celá sbírka je přehledně dokumentována na webu muzea. Její součástí je herna pro školní skupiny a rodiny s dětmi, expozice je průběžně doplňována o nové přírůstky.

Expozice Hledání hvězdy Davidovy – Oskar Schindler, Spravedlivý mezi národy – expozice o holocaustu na pozadí příběhu svitavského rodáka Oskara Schindlera. Součástí expozice jsou předměty z muzejních sbírek, dále zapůjčené z Židovského muzea v Praze a z Muzea v Gross Rosen. Přímo v expozici je možnost zhlédnutí dokumentárních filmů o Oskaru Schindlerovi a také o historii města Svitavy v české, německé a anglické verzi.

Muzeum esperanta – expozice Českého svazu esperanta a svitavského klubu esperanta zpřístupněná v budově Ottendorferova domu

Svitavské vily – známé i neznámé – na chodbě muzea jsou trvale umístěny výstavní panely, které se věnují místním architektonickým skvostům rodinného bydlení.

V. O. Ottendorfer – stálá výstava o životě svitavského mecenáše Valentina Oswalda Ottendorfera (1826–1900) a „jeho budovách“ ve městě je instalována na jedenácti panelech v interiéru Ottendorferova domu.

4.2 Krátkodobé výstavy realizované v roce 2021

Dramaturgie výstavní činnosti byla stejně jako v minulých letech připravena s ohledem na různorodé zájmy odborné i laické veřejnosti. Vzhledem k pandemické situaci a celostátnímu uzavření muzeí a galerií v prvních čtyřech měsících roku došlo oproti plánu ke změnám termínů i přesunu některých výstav. Muzeum připravilo celkem devět výstav, další dvě výstavy pokračovaly z roku 2020. Zvláště zmínit je třeba výstavu místních výtvarníků (Přehlídka 2021), která z důvodu uzavření muzea proběhla na několika volně přístupných místech po Svitavách.

do 17. 1. 2021

NAD SVITAVSKÝM BETLÉMEM VYCHÁZÍ HVĚZDA

Jedna třetina zrekonstruované části Velkého svitavského mechanického betléma, dřevěný betlém Petra Steffana a vánoční program pro malé i větší děti. Výstava byla z důvodu uzavření muzea veřejnosti v roce 2021 nepřístupná.

do 17. 1. 2021

VÝTVARNÉ OHLÉDNUTÍ

Výtvarné ohlédnutí k 75. výročí založení ZUŠ. Galerijní setkání pedagogů ZUŠ Svitavy a jejich žáků: Vladimíra Čadílka, Luboše Kozáka, Pavla a Ivy Fialových, Adama Kašpara, Jany Dynkové, Petra Patočky, Tomáše Krásy a Jindry Ettla. Výstava byla z důvodu uzavření muzea veřejnosti v roce 2021 nepřístupná.

25. 2. – 25. 4.

PŘEHLÍDKA 2021

Tradiční výstava výtvarníků svitavského regionu. Přestože výstava byla nainstalována, z důvodu uzavření muzea zůstala veřejnosti nepřístupná. Prezentace výtvarných děl však proběhla alternativním způsobem v oknech muzejních dílen, ve foyeru kina Vesmír a ve výloze Městského informačního centra, viz níže.

8. 5. – 23. 9.

NÁRODNÍ VÝSTAVA AMATÉRSKÉ FOTOGRAFIE

41. ročník tradiční výstavy amatérské fotografie, odborná šestičlenná komise hodnotila 664 fotografií od 157 autorů a 3 kolektivů, přičemž na výstavu doporučila díla 45 autorů a 1 kolektivu.

4. 6. – 26. 9.

CESTA KOLEM SVĚTA

Výstava světově uznávaného ilustrátora, spisovatele, redaktora Svobodné Evropy a cestovatele **Miroslava Šaška** (1916–1980), s nímž jsme navštívili několik evropských i zámořských měst a států. Výstava byla koncipována jako velká hravá výstava pro malé i velké návštěvníky. Tvořily ji nejen úžasné ilustrace a malby Miroslava Šaška především ze slavné řady alb o městech a zemích nazvané *THIS IS (To je...)*, ale i informační a hrací prvky, které vtipnou a zábavnou formou přiblížily daná města a země.

4. 6. – 5. 9.

ČESKOSLOVENSKÝ FILMOVÝ PLAKÁT 1931–1948

Výstava představila ucelený výběr filmových plakátů z bohatých sbírek Muzea hlavního města Prahy a návštěvníka seznámila s unikátní plakátovou formou tzv. nudle, jež se masově rozšířila po vzniku zvukového filmu na počátku třicátých let 20. století. Kvůli svému grafickému ztvárnění nebyly tyto dobové filmové plakáty nikdy plnohodnotně přijaty odbornou veřejností, takže jejich kouzlo a naivitu v nich nalézáme teprve nyní.

13. 9. – 14. 11. 2021

BROUK PYTLÍK OČIMA ENTOMOLOGA

Hravá výstava přiblížila návštěvníkům muzea hmyz známý z kreseb Ondřeje Sekory. K vidění mimo jiné byli živí vodní bezobratlí, střevlíci České republiky, různé larvy hmyzu či rozdíly mezi našimi mravenci.

8. 10. – 10. 10. 2021

HOUBY SVITAVSKA

Čtvrtý ročník mykologické výstavy zaměřené na jedlé, nejedlé i jedovaté druhy našeho mikroregionu. Spojena s pořádáním houbařské poradny J. Zedníka.

9. 10. – 14. 11.

ART ISLANDS

Výstava tří polských umělců sdružených kolem Institutu umění Opolské univerzity nabídla pohled na aktuální moderní výtvarnou scénu v Polsku a široké spektrum uměleckých technik. Opolský doktor umění Wit Pichurski je svitavské veřejnosti již znám, a to především díky Řezbářskému memoriálu Aloise Petruse. Ve svitavském muzeu tentokrát představil své malby, plastiky a instalace, které v sobě nesly aktuální témata. Tvorbu profesora Bartosze Posackého prezentoval cyklus grafik v digitálních a světelných boxech. Damian Pietrek, profesor na Akademii výtvarných umění v Katovicích, představil díla na pomezí kresby a malby.

28. 11. 2021 – 16. 1. 2022

NAD BETLÉMEM VYŠLA HVĚZDA

Výstava betlémů ze Svitavska, Poličska, Litomyšlska a zejména ze sbírky rodiny Sochorových nabídla návštěvníkům historické betlémy i nejnovější práce Martina a Jakuba Sochorových, nositelů ocenění Mistr tradiční rukodělné výroby Královéhradeckého kraje. Část výstavy byla také věnovaná dřevěným mechanismům, které si zájemci mohli rozpohybovat klikkou. Sbírkou rodiny Sochorových doplnil čtyřmetrový betlém prosečského řezbáře Jiřího Brunclíka, podobně rozsáhlý soubor Jaroslava Škrance z Rohozné a některé další.

28. 11. 2021 – 16. 1. 2022

VELKÝ SVITAVSKÝ MECHANICKÝ BETLÉM

Prezentace zrekonstruované části Velkého svitavského mechanického betlému, který je již hotov a rozpohybován v délce deseti metrů.

4.3 Živá zed'

Expozice Živé zdi u podchodu obchodního centra Albert, zaměřená na podporu lokálního umění. Cílem je dostat umění blíže k lidem a prezentovat místní autory či zajímavá místa ve Svitavách a okolí. V roce 2021 zde bylo instalováno 6 výstav:

MATĚJ NOVÁK

Fotografie neobyčejné přírody očima dvou tuláků.

FOTOKLUB SVITAVY

Svitavská zákoutí objektivem členů místního fotoklubu.

ZUŠ SVITAVY 2021

Práce absolventů výtvarného oboru ZUŠ Svitavy, které vznikly pod vedením učitelů Ivy a Pavla Fialových

CESTA KOLEM SVĚTA A ČESKOSLOVENSKÝ FILMOVÝ PLAKÁT

Pozvání na sezónní výstavy v městském muzeu.

UKÁZKY Z KNIHY *TOMU BYSTE NEVĚŘILI, CO SE DĚJE VE ŠKOLE, KDYŽ...*

Z projektu Dobro21, který připravili žáci Základní školy TGM pro dědečky a babičky se Seniorcentra ve Svitavách.

CESTY ZA ŠTĚSTÍM II.

Soubor fotografií z nově vydané knihy svitavské autorky Kristýny Tronečkové.

4.4 Spolupráce muzea na výstavách a expozicích jiných organizací

NETOPÝŘI TAJEMNÍ A ZRANITELNÍ

Papouščí zoologická zahrada Bošovice, 1. 7. – 31. 8. 2021

POJĎME SI HRÁT

Muzeum regionu Boskovicka, p. o., 1. 9. 2021 – 30. 4. 2022

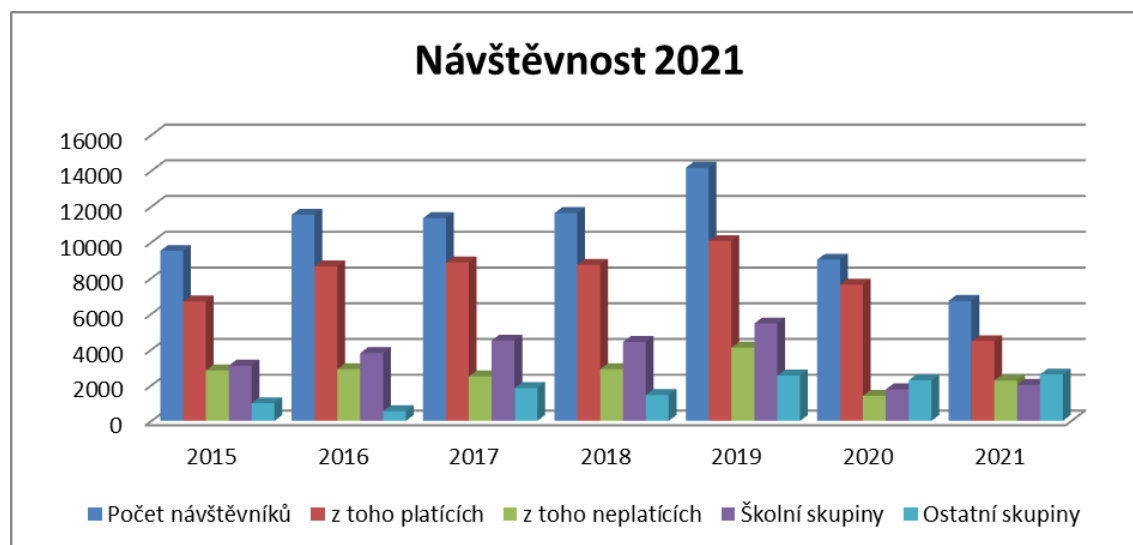
4.5 Návštěvnost muzea a galerie

V roce 2021 expozice a výstavy muzea navštívilo 6719 návštěvníků, z toho 2022 ve školních výpravách a 2598 v jiných skupinách. Neplaticích (pedagogický doprovod, návštěvníci s volným vstupem, návštěvníci vernisáží, Svitavští využívající volných vstupů apod.) bylo 2259. Počet návštěvníků muzea ve srovnání s předešlými lety je snížený vlivem uplatnění vládních nařízení spojených s virem SARS-CoV-2 a souvisejícím uzavřením muzea v období od 1. 1. do 4.5. 2021.

Tabulka návštěvnosti muzea

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet návštěvníků	9510	11533	11345	11629	14169	9023	6719
z toho platících	6681	8646	8857	8734	10063	7626	4460
z toho neplaticích	2829	2887	2488	2895	4106	1397	2259
Školní skupiny	3095	3791	4493	4413	5449	1763	2022
Ostatní skupiny	987	539	1829	1455	2534	2269	2598

Graf a struktura návštěvnosti v roce 2021

5. KULTURNÍ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

5.1. Poradenský den pro výtvarníky

V důsledku vládních nařízení proti šíření pandemie viru SARS-CoV-2 byl zrušen.

5.2 Masopust a staročeská zabijačka

V důsledku vládních nařízení proti šíření pandemie viru SARS-CoV-2 byl zrušen.

5.3 Velikonoce v muzeu

Vzhledem k epidemické situaci byla tradiční akce Velikonoce v muzeu zrušena. Jako alternativu pro zájemce o lidové tradice jsme připravili volnou prohlídku části velikonoční výstavy umístěnou v oknech Městského muzea a galerie ve Svitavách, kde jsme nabídli tradiční i moderní velikonoční tvoření, dekorace a nápady. Na muzejním dvoře, zpřístupněném veřejnosti, byla instalována tematická výstava za okny muzejních dílen (mimo jiné pašijový betlém), venkovní velikonoční výzdoba, připraveny též byly samoobslužné jarní hry pro děti a pro poučení několik panelů s informacemi o velikonočních tradicích, zvycích a obyčejích.

5.4 Galerie Venkovka

Tradiční malování pro Venkovku proběhlo v rámci slavnostního otevření zahrad Sv. Vincence z Pauly dne 26. června. Jeho součástí byly tentokrát také tvůrčí dílny pro děti. Letošního malování se zúčastnili následující výtvarníci: Misha Fryč, Táňa Gáliková, Marek Kyncl, Josef Moučka, Míra Moučka, Libor Novák, Ondřej Radda, Zuzana Snítilová, Pavel Štosek. Vernisáž obrazů se uskutečnila v galerii Venkovka dne 3. září.

5.5 Týden řemeslných workshopů

V Městském muzeu a galerii ve Svitavách jsou od roku 2014 vybudovány a aktivně využívány řemeslné dílny. Připravujeme zde řemeslné programy pro školní a zájmové skupiny, celodenní i vícedenní výrobní workshopy pro děti i dospělé, a to pod vedením odborných lektorů. Vzhledem ke stálému zájmu o vyzkoušení tradičních řemesel nabízíme od roku 2019 jako alternativu příměstského tábora letní týden řemeslných workshopů pro děti. Každý den je věnován jinému řemeslu a rodiče mohou své děti přihlásit na celý týden nebo na vybrané dny. V srpnu 2021 jsme se zabývali výrobou skleněné vitráže, točené keramiky a vyřezávání keramických lamp, výrobou budky pro ptáky, poznávali jsme přírodu Svitavska, pískovali jsme ozdoby na skleničky a jiné skleněné výrobky, dva dny jsme trávili s fotoaparáty a poznávali kouzla černé komory, kde vznikají fotografie focené na klasický film.

5.6 Řezbářský memoriál Aloise Petruse 2021

Jedenáctý ročník řezbářského plenéru, při němž vznikají na zahradě Městského muzea a galerie ve Svitavách dřevěné sochy určené pro veřejné prostranství, se uskutečnil ve dnech 30. srpna až 4. září 2021. Zúčastnilo se ho pět vybraných řezbářů z České republiky a Polska. V letošním roce byl jeho tématem *Pohyb*. Čtyři vzniklé skulptury byly umístěny na Svitavském stadionu, kde nahradily původní sochy z let 2010–2011, které musely být kvůli svému stáří a souvisejícím bezpečnostním důvodům již odstraněny. Jedna skulptura oživila areál rybníka Rosničky. Autory soch byli: Petr Steffan, František Moravec, František Malý, Romana Krestýnová a Wit Pichurski.

Doprovodné akce memoriálu:

30. 8. / Po / 18:00 / muzejní zahrada

Zkusmeto

Koncert mladé folkové kapely z Kuřimi.

1. 9. / St / 15:00–18:00 / muzejní dílny a zahrada

Staň se řezbářem

Tvořivá dětská dílnička v rámci XI. Řezbářského memoriálu Aloise Petruse

1. 9. / St / 18:00 / muzejní zahrada

Kowalski

Koncert známé svitavské kapely

4. 9. / So / 16:00 / muzejní zahrada

Slavnostní ukončení XI. Řezbářského memoriálu Aloise Petruse a předání soch starostovi města

5.7. Dny evropského dědictví –

V letošním roce se naše pozornost zaměřila na Ottendorferovu knihovnu, přičemž důvody byly hned dva, jeden najdeme v minulosti a druhý je naopak před námi. Tedy zaprvé, stavba tzv. Červené knihovny započala v roce 1891, tedy přesně před 130 lety. Zadruhé, její nejbližší okolí by mělo v několika následujících letech projít podstatnou proměnou. V těsně přiléhajícím objektu (náměstí Míru 80/3) je plánováno nové Muzeum mechanických betlémů,

jehož ústředním exponátem se stane unikátní Velký svitavský mechanický betlém, jakmile bude dokončeno jeho náročné restaurování. Související úpravy se dotknou území jak před, tak za knihovnou. Rovněž prostranství mezi knihovnou a řekou Svitavou čekají změny k lepšímu.

Co nás se tedy v rámci Dnů evropského dědictví v roce 2021 uskutečnilo? V sobotu 18. září byla od 14:00 otevřena Ottendorferova knihovna včetně veřejnosti nepřístupných prostor. Rovněž byla umožněna prohlídka sousedícího objektu, kde najde své sídlo Muzeum mechanických betlémů. A v 16:00 začla v přednáškovém sále knihovny prezentace historického vývoje této části svitavského náměstí, následovaná představením plánovaných úprav Ottendorferovy knihovny a zejména jejího okolí.

5.8 Advent ve Svitavách

1. adventní neděle – vernisáž výstavy Nad betlémem vyšla hvězda a prezentace Velkého svitavského mechanického betlému, součástí bylo rovněž představení nové betlémské herny.
2. adventní neděle – Vánoce v muzeu – tradiční akce s vánočním jarmarkem a dílničkami pro děti i smažení tradičních svitavských hnízd uprostřed vánoční výstavy.
3. adventní neděle – prodejní akce a tvořivé dílny klubu patchworku jako doplněk vánoční výstavy.
4. adventní neděle – vánoční výstava betlémů, v muzejních dílnách výroba dřevěných hraček a šperků, poslední příležitost výroby i nákupu dřevěných dárků.

Instalace betlému Františka Malého v životní velikosti na svitavském náměstí, odhalení nové figury betlémského výjev (husy).

Výstava vánočních dekorací v přízemních oknech budovy muzea.

Instruktažní videa, která učila, jak uvázat adventní věnec, vyrobit vánoční ozdoby a dekorace či seznámila s některými vánočními zvyky, si mohli zájemci prohlédnout na muzejním kanále Youtube.

Spolupráce na **fotostěně** s adventní tematikou, která byla umístěna na svitavském náměstí Míru.

5.9 Přírodovědné vycházky pro veřejnost

Během roku 2021 proběhly čtyři biologické vycházky pořádané muzeem. První z nich (13. 6.) představila 23 účastníkům (z toho 8 dětí) faunu a flóru Lánského rybníka. Jednalo se o součást víceletého vycházkového cyklu *Po Svitavsku za...*, který, stejně jako další zmíněné vycházky, pořádáme společně se ZO ČSOP Rybák Svitavy. S Jakubem Vránou ji vedl botanik Pavel Lustyk (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR). Do tohoto cyklu též patřila entomologická vycházka pořádaná 25. 9. Jakub Kovář (Česká společnost entomologická) při ní 23 účastníkům (z toho 8 dětí) představil bezobratlé Vodárenského lesa a jeho okolí. Dále proběhla vycházka za synantropními druhy ptáků a netopýrů Svitav (16. 7.), již se zúčastnilo 21 osob (z toho 9 dětí), a vycházka za migrujícím ptactvem Opatovských rybníků (2. 10.), kterou navštívilo 37 lidí (z toho 12 dětí).

5.10 Hledání hvězdy Davidovy. Stopy Židů ve Svitavách a Stolpersteine (Kameny zmizelých)

Dvanáctý ročník vzdělávacího a paměťového projektu Hledání hvězdy Davidovy, který byl v letošním roce realizován s podnázvem Čas obnovy, se uskutečnil téměř symbolicky, v den pogromu tzv. křišťálové noci 1938, tedy 9. listopadu 2021. Kvůli pokračující pandemii jsme museli původní program částečně upravit, název Čas obnovy získal ale jistou symboliku v naději návratu do normálu. Proběhla symbolická očista již položených Kamenů zmizelých a nově bylo položeno dalších pět Kamenů zmizelých (nám. Míru 13 – 2x, nám. Míru 31 – 1x, nám. Míru 54 – 2x). Modlitby pronesl rabín dr. Rostislav Rod Kodesh. Na svitavském židovském hřbitově došlo k obnovení poničeného památníku a tamtéž byla instalována nová informační deska o historii hřbitova. Vzhledem k náhlému úmrtí autora projektu, Mgr. Radoslava Fikejze, v předvečer konání akce byl zrušen doprovodný program na židovském hřbitově, který měl být součástí obnovení památníku a instalace informační tabule. Ze stejných důvodů byla zrušena účast veřejnosti na pokládání Kamenů zmizelých.

6. ODBORNÁ ČINNOST

6.1 Publikační a ediční činnost

V rámci své činnosti v redakční radě ornitologického sborníku Panurus (vydáváno Východočeskou pobočkou České společnosti ornitologické) provedl Jakub Vrána odbornou korekturu článku Alžběty Jiráčkové o ptactvu v okolí obce Janov.

6.2 Revize památných hrobů na Městském hřbitově

Příprava a konzultace v souvislosti s novým řádem pohřebiště. Ve spolupráci se společností SPORTES Svitavy s.r.o. proběhla pietní úprava hrobu pruských vojáků z války roku 1866 a rekonstrukce hrobky dr. Ernsta Dontha.

Muzeum dlouhodobě sleduje a zpracovává podklady pro ochranu a údržbu starých hrobových míst a hrobového zařízení, která je chápána nejen jako pietní zachování podoby starého hřbitova, ale i jako důležitá součást historické identity města.

Do zájmu rozšiřování hrobových míst se dostala lokalita tzv. masových šachetních hrobů v blízkosti centrálního kříže starého hřbitova. Bylo připraveno další rozšiřování hrobových míst, a to na druhé části dosud neexhumované louky v sousedství masového hrobu 1945, tedy v místě šachetního hrobu obětí epidemie španělské chřipky 1918–1919, která ve Svitavách vypukla. Podle svědectví pamětníků bylo pohřbíváno až osm obětí denně právě do těchto míst. V roce 2021 byl v daném území proveden archeology z Regionálního muzea v Litomyšli nedestruktivní průzkum, který potvrdil existenci staršího výkopu, neprokázal však, z jaké pochází doby a zda se na místě stále nachází ostatky.

6.3 Činnost v pracovní skupině pro regeneraci památkové zóny

Příprava historických podkladů a komentářů k projektům regenerace MPZ, jejichž vyhlášovatelem je MěÚ Svitavy.

6.4 Zpravodaj Naše město

Historické články v cyklu *Naše jedničky* (10 dílů) a přírodovědné v cyklu *Cesty svitavskou přírodou* (11 dílů).

6.5 Česko-polská cesta spolupráce

V sobotu 16. října byla díky projektu Česko-polská cesta spolupráce slavnostně otevřena za účasti delegace z polského města Strzelin historická cesta Porta Historica v podchodu u obchodního domu Albert, která spojuje svitavské náměstí se západní částí našeho města. Historická brána, symbolizovaná podchodem, ztvárňuje prostor tzv. sdílených dějin dvou národností – českých a polských a také novodobého partnerství dvou měst, dolnoslezského Strzelina a historicky moravských Svitav. Jejich historie byla v rámci projektu výtvarně ztvárněna právě v podchodu u obchodního domu Albert. Výjevy na deskách jsou protaženy na stěny, čímž dostávají zajímavé plastičnosti. Propojeny jsou řekami obou měst. Autorem obsahové části byl městský historik Radoslav Fikejz, autorem výtvarného řešení a obrazů svitavský malíř Pavel Fiala. Při konečné realizaci mu vypomohli Lea Sehnalová, Libor Novák a Miroslav a Josef Moučkoví. V průběhu listopadu byl k Portě Historica vydán propagační materiál a omalovánky pro děti.

6.6 Výzkumná činnost v oblasti přírodovědy

V roce 2021 se pracovník muzea Jakub Vrána zapojil do celorepublikového sčítání káněte lesního (*Buteo buteo*), Mezinárodního sčítání vodních ptáků, Liniového sčítání druhů a pokračoval též ve vlastních projektech (dlouhodobé kroužkování ptactva na Lánském rybníku a mapování obojživelníků na jihu Svitavska). Zároveň se zapojil do výzkumných aktivit České společnosti ornitologické a Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Rovněž pokračoval v determinaci dermoplastických preparátů kubánských ptáků pro Slezské zemské muzeum v Opavě.

6.7 Velký svitavský mechanický betlém

V roce 2021 pokračovalo náročné restaurování historického mechanického betléma, který byl v roce 2015 po mnoha jednáních na úrovni kraje i Ministerstva kultury ČR převeden do majetku města Svitavy, potažmo Městského muzea a galerie ve Svitavách, v témže roce byl též zapsán do Centrálního registru památek České republiky. Restaurování ve sledovaném roce prováděli Šárka a Petr Bergerovi, Kamil Andres a Vendula a Jiří Látalovi. V roce 2021 bylo zrestaurováno celkem 120 inventárních čísel.

Autorem rekonstrukce celého betléma je Kamil Andres. V roce 2021 se uskutečnilo pracovní postupné sestavení dalších bloků Velkého svitavského mechanického betlému, konkrétně bloků C, D a část bloku E v Třebechovicích. Došlo k vypracování technického řešení návrhu konstrukce, mechaniky, profilu krajiny a pohonu mechanik, ke zhotovení konstrukčních dílů s ohledem na možnost betléma transportovat s opakovatelnou možností sestavení a dále ke zhotovení mechanických rozvodů s propojením na jednotlivé mechaniky a vytvoření dílů tvořících profil krajiny. Následně se uskutečnil Převoz hotových bloků do Svitav, jejich dočasné sestavení, propojení mechanik a uvedení do provozu. Celý tento složitý proces probíhal za pravidelné kontroly pracovníků Národního památkového ústavu v Pardubicích.

Celkové náklady na rekonstrukci Velkého svitavského mechanického betlému činily v roce 2021 1 732 300 Kč. Na restaurování betléma se finančně podílelo město Svitavy, Ministerstvo kultury ČR a Pardubický kraj.

V průběhu roku také pokračovala ve spolupráci s městem Svitavy a architektonickou kanceláří Marka Štěpána příprava projektu na realizaci Muzea mechanických betlémů, přičemž podání žádosti na jeho financování se předpokládá v roce 2022 v rámci programu IROP. Intenzivně probíhaly především práce za účelem předložení žádosti o stavebního povolení a v poslední čtvrtině roku se také rozběhly přípravy na realizaci vnitřních expozic.

6.8 Spolupráce s odbornými řemeslnými lektory

Při pořádání řemeslných programů a workshopů využíváme pravidelně odborné externí lektory, kteří jsou ochotni tímto způsobem předávat své znalosti a dovednosti dětem i dospělým zájemcům z laické veřejnosti. Tím se snažíme zajistit povědomí o způsobu života a práci našich předků. Dlouhodobě spolupracujeme s několika řezbáři, kováři, sklářem, kameníci, uměleckým kovolitelem, lidmi ovládajícími různé techniky textilní výroby, drátenictví, práce s papírem i staré postupy přípravy pokrmů. V roce 2021 jsme navázali spolupráci s lektorem ikonopisectví a lektorem z Národního technického muzea v Praze, který předvedl zájemcům techniku kyanotypie. Stále vyhledáváme další možnosti ukázek zapomenutých řemesel.

6.9 Setkání betlémářů

Městské muzeum a galerie ve Svitavách zorganizovalo na 20. listopadu 2021 setkání českých betlémářů, které bylo spojené s prezentací rekonstrukce Velkého svitavského mechanického betlému. V rámci programu proběhla nejprve prohlídka Ottendorferova domu a přilehlého objektu (nám. Míru č. 3), ve kterém bude umístěno Muzeum mechanických betlémů. Zároveň Blanka Čuhelová a Hynek Strítecký představili plánovaný projekt na realizaci tohoto muzea. Následně zazněla přednáška Blanky Čuhelové Anabáze návratu a znovuzrození svitavského betléma a setkání zakončila přednáška Kamila Andrese Restaurování mechanik a rekonstrukce Velkého svitavského mechanického betléma.

7. PROJEKTY A GRANTY

7.1 Dotace na výstavy, sbírky, sbírkotvornou a prezentační činnost

Tabulku výše příspěvků viz v bodě 1.4. Z několika grantových programů Ministerstva kultury (ISO-II/D a Program na restaurování movitých kulturních památek) a Pardubického kraje se podařilo financovat další část restaurátorských prací na Velkém svitavském mechanickém betlému. Vzhledem k náročnosti a rozsahu bylo restaurování rozloženo do několika etap. Postupně jsou restaurovány všechny dáliny, figury osob i zvířat, architektura, jednotlivé části papírové vegetace a zlacené putti. Též proběhlo rozsáhlé restaurování mechanických částí.

Dále byl z prostředků Pardubického kraje částečně financovány *Dny otevřených ateliérů*, *Řezbářský memoriál Aloise Petruše* a historický projekt *Hledání hvězdy Davidovy*. Ministerstvo kultury ČR podpořilo dotací přírodovědné aktivity muzea (projekt *S přírodou po*

Svitavském muzeu). Z prostředků Ministerstva kultury ČR dále došlo na zabezpečení nových depozitářů (projekt *ISO/A Zabezpečení nového depozitáře Městského muzea a galerie ve Svitavách*), pořádání entomologické výstavy (projekt *Brouk Pytlík očima entomologa*) a 3D vizualizaci části Velkého svitavského mechanického betlému (projekt *3D skenování vybraných mechanik, budov a figur Velkého sv.mechanického betlému*).

7.2 Program udržitelnosti pro muzea zřizovaná nestátními subjekty („COVID-KULTURA II“)

Cílem projektu byla částečná kompenzace finančních škod, které byly způsobeny vládními nařízeními spojenými s virem SARS-CoV-2, a to v období uzavření muzea na podzim 2021. Uplatněny byly náklady související se ztrátou příjmů ze vstupného a znepřístupněním výstav a dalších akcí pro veřejnost. Tato dotace za finanční škody 2020 byla vyplacena v roce 2021.

8. PŘEDNÁŠKY A PRŮVODCOVSKÁ ČINNOST

8.1. Historické přednášky a prohlídky města

Patří k základním výstupům edukační funkce muzea jak pro školy, tak z hlediska cestovního ruchu. Epidemie SARS-CoV-2 tuto část činnosti podstatně eliminovala, proto byla uskutečněna pouze jedna historická přednáška o dějinách města, tři procházky městem v rámci adaptačního týdne gymnázia a obchodní akademie a rovněž tři procházky městem ve spolupráci se Střední zdravotnickou školou Svitavy. Muzeum se také šesti aktivitami podílelo s místní Speciální základní školou na programu s názvem Poznej město, ve kterém žiješ.

8.2 Přírodovědné přednášky v prostorách muzea a v přírodě

V roce 2021 se uskutečnily dvě přednášky. První z nich s názvem „Společenský život hmyzu“ proběhla dne 4. 11. 2021 a zúčastnilo se jí 11 osob. Ti se od přednášející, RNDr. Kláry Bezděčkové, Ph.D. z jihlavského muzea, dozvěděli o zajímavostech ze života eusociálních bezobratlých. Druhá přednáška se konala dne 11. 11. 2021 a její název byl „Život a dílo Ondřeje Sekory“. Přednášku, která spojovala entomologické téma s uměním, vedl Ing. Tomáš Prokůpek z Moravského zemského muzea a zúčastnilo se jí opět 11 osob.

8.3 Průvodcovská činnost

Komentované prohlídky všech aktuálních výstav Městského muzea a galerie ve Svitavách a Ottendorferovy knihovny i vyhlídkové věže kostela Navštívení Panny Marie s využitím muzejních lektorů. V roce 2021 této možnosti využilo 5 skupin.

9. MUZEJNÍ PEDAGOGIKA

9.1 Muzejní programy pro skupiny

Muzeum pokračuje v organizování vzdělávacích a volnočasových programů, které vycházejí z celkové koncepce muzejní činnosti. Lektori muzea se zaměřují na práci se školní mládeží, zájmovými skupinami do 18 let a skupinami dospělých i seniorů. V případě zájmu pracujeme také se skupinami zdravotně handicapovaných. Muzejní aktivity lze rozdělit na **programy ke krátkodobým výstavám** (rozmanitá témata – Vánoce v muzeu, Brouk Pytlík očima entomologa, Houby, Cesta kolem světa atd.), **historické programy** (Oskar Schindler, přednášky, prohlídky města, herní prvky), **výtvarné aktivity** (programy k výstavám, GAMU, výtvarné ateliéry a workshopy), **přírodovědné programy** (vycházky přírodou kolem města, přednášky s herními prvky v muzeu) a na **výuku řemesel** (kovář, sklář, řezbář, kameník, keramik, kovolitec, fotograf atd. a související workshopy).

Celkově se všech sledovaných programů účastnilo 272 skupin s 5406 účastníky.

Programy	Školy		Zájmové skupiny 18-		Zájemci 18+	
	Sku pin	Osob	Skupin	Osob	Skupin	Osob
Z historie prací techniky	4	78				5
Brouk Pytlík očima entomologa	32	513				59
Cestujeme s M.Šaškem	9	174	1	20		36
Houby	5	87				11
Nad Betlémem vyšla hvězda	17	279				39
První neděle v měsíci – Svitavané zdarma			6	15	12	72
Vernisáže výstav			4	125	8	493
Beseda o Svitavském betlému					1	26
Muzejní noc			1	210	2	285
Řezbářský memorial Aloise Petruše			5	34	10	95
Otevřené řemeslné ateliery			4	287	8	400
Dny evropského dědictví					1	45
Vánoce v muzeu			1	82	2	150
Historické programy	20	239			4	77
Přírodovědné programy	17	333	6	52	7	129
Výtvarné programy	3	48				5
Řemeslné programy	3	37	5	100	1	35
Workshopy řemeslné a výtvarné			10	70	11	51
GAMU – výtvarná školička			52	610		
Celkem	110	1788	95	1605	67	2013

9.2 Otevřené řemeslné ateliery

V roce 2021 během čtyř dnů ožila muzejní zahrada a dílny různými řemesly. Návštěvníkům se věnovali lektori různých oborů, přičemž každý zájemce si mohl vyzkoušet některé z řemesel a vlastní výrobek si odnést domů. Součástí akce byl i řemeslný jarmark, kde byly nabízeny rukodělné výrobky. Jednotlivé dny byly věnovány různým materiálům, program 22. 6. 2021 doplnil koncert svitavské hudební skupiny Paraplet.

Středa 21. 7., ateliér světla a stínu: seznámení s fotografickým řemeslem, připravena interaktivní i ukázková stanoviště – fotografování (zátiší, makra, portrét, člověk), fotografické zajímavosti jako je strukáž, camera obscura, kyanotypie...

Čtvrtek 22. 7., ateliér kovu a drátu: kovářská dílna, drátování, drátěné šperky, kovolitectví, nepravý smalt

Středa 11. 8., ateliér skla a keramiky: vitráže, práce na hrnčířském kruhu, pískování skla, modelování a malování keramiky, korálkování

Pátek 12. 8., ateliér dřeva, textilu a nití: soustružení, práce s nožem a dlátem, dřevěné hračky, pletení z papíru, paličkování, háčkování, pletení z pedigu, plstění, patchwork, předení na kolovratu, tkaní na stavu.

10. PREZENTACE MUZEA V MÉDIÍCH

10.1 Webový portál a sociální síť

Web muzea je poplatný době svého vzniku, tedy roku 2008 a neodpovídá současným trendům. K jeho slabším patří nemožnost funkčního zobrazení na chytrých komunikačních zařízeních. Časově náročná je i příprava grafických prvků a zajištění funkčnosti webu jako celku. V roce 2021 pokračovaly práce na nové podobě webu a jeho členění, které budou ukončeny v roce 2022.

Aktivity muzea se rozvíjely zejména na sociální síti Facebook, který funguje jako primární komunikační kanál směrem k veřejnosti. V roce 2021 byl založen muzejní profil na sociální síti Instagram.

10.2 Spolupráce s médii

Pravidelně informujeme o nových akcích, výstavách, workshopech i zajímavostech z historie města a okolí v **Českém rozhlase Pardubice, místní televizi CMS TV** a svitavském informačním měsíčníku **Naše město**.

Další prezentace:

Nova – Loskuták na výletě – expozice prací techniky a řemeslné workshopy (vysíláno 19. 6.)

ČT – Toulavá kamera – celodenní natáčení pořadu o historii Svitav, Radoslav Fikejz (vysíláno 12. 9.)

Prima – Receptář prima nápadů – inzerce našich řemeslných workshopů v titulcích při vysílání

ČT – Putování s párou – představení expozice prací techniky a programu pro děti Babiččino velké prádlo s muzejní lektorkou Jitkou Olšánovou

10.3 Plakáty a bannery k výstavám a akcím pro CMS a MIOS

Grafické upoutávky pro vysílání lokální televize místo textových zpráv a výroba plakátů pro informační systém.

10.4 Tiskové zprávy a tiskové konference

Pravidelný tiskový servis pro média s propagací aktuálního dění.

11. SPOLKOVÁ ČINNOST PŘI MUZEU

11.1 Muzeum esperanta

Zpráva o činnosti (viz příloha)

11.2 Muzejní historický klub Záviš (zpracoval Miloslav Štrych)

Při muzeu dlouhodobě pracuje historický klub, jehož členové jsou převážně žáci ZŠ Felberova a mladí lidé se zájmem o historii. Klub vede PhDr. Miloslav Štrych, učitel na ZŠ Felberova. Členové klubu spolupracují s muzeem při pořádání tematických akcí – čištění Kamenů zmizelých atp. Činnost klubu se v roce 2021 soustředila na pořádání následujících akcí:

leden

32. ročník Tříkrálového průvodu ve ztížených podmínkách zapříčiněných pandemií COVID-19, tj. s vyloučením programu v interiéru kostela, podařilo se udržet tradici i v období lockdownu.

únor, březen a duben

Uzavření základních škol – jen sporadické akce podle možností:

- a) udržování výzdoby na svitavském hřbitově na šesti hlídaných hrobech,
- b) zatím neúspěšné pátrání po pohřbených z roku 1945 u rybníka Rosnička ve Svitavách,
- c) p. Gavrilin odkládá příjezd k hrobu Lamatschových, který udržujeme,
- d) zákaz naší největší akce z důvodu pandemie COVID-19 – Rozsvícený Svíb na hradeckém bojišti.

květen

Restaurátorská oprava desky plukovníka von Oberbachera na Olšanských hřbitovech v Praze a následná brigáda šesti členů klubu, při které byla deska vrácena na původní místo.

červen

Noc kostelů – organizace pořadu a průvodcovská činnost v kostele sv. Josefa, který má tradičně MHK Záviš na starosti.

září

Odložená akce Rozsvícený Svíb na hradeckém bojišti, proběhla ve spolupráci s 12 městy, vesnicemi a 3 obcemi v okolí lesa Svíb na hradeckém bojišti (za tuto akci obdržel v letošním

roce Miloslav Štrych za celý klub tři ocenění: ocenění Komitétu 1866, výroční vojenský záslužný kříž a medaili cti mezinárodního řádu Cyriaků za údržbu válečných hrobů).

Získání další badatelské skupiny 6. ročníků.

Ve spolupráci s městským historikem dokumentace chráněných památek svitavského hřbitova a jejich třídění, které započalo už v červnu se starší skupinou.

říjen

Pokračovala dokumentace památek svitavského hřbitova.

Exkurze do egyptologické sbírky v Moravské Třebové.

Exkurze na archeologické naleziště Chornice ve spolupráci s Mgr. Janou Němcovou z litomyšlského muzea.

listopad

Hledání hvězdy Davidovy – tradiční čištění všech stolpersteinů ve Svitavách.

Exkurze do Poličky na Šibeniční vrch k archeologické lokalitě odkrytých zbytků dvou šibenic.

prosinec

Zimní výzdoba hlídaných hrobů na svitavském hřbitově.

Příprava dalšího ročníku Tříkrálového průvodu, tentokrát opět v původní podobě s programem v interiéru kostela sv. Josefa.

Činnosti se účastní dvě skupiny badatelů, střídavě kolem patnácti členů, na větší akce přichází kolem třiceti spoluúčinkujících.

11.3 Spolek patchworku

Spolek patchworku Svitavy se schází v prostorách muzea, přičemž jeho členky pořádají své šicí dílny pro veřejnost a svou činnost prezentují v rámci pravidelných akcí muzea – např. Otevřené řemeslné ateliéry, Velikonoce či Vánoce v muzeu. V roce 2021 byla činnost spolku v souvislosti s epidemickou situací nepravidelná.

11.4 Dobrovolnictví

Svitavské muzeum již několik let využívá ke své činnosti práce dobrovolníků, bez jejichž pomoci by se řada akcí nemohla konat. Jde o skupinu žen v důchodovém věku (s obměnami kolem 30 lidí), kteří zdarma ochotně vypomáhají při akcích, jako jsou masopust, vánoce v muzeu, muzejní noc, vernisáže apod.).

12. PROVOZNÍ ZÁLEŽITOSTI MUZEA

12.1 Opravy a údržba

Budova muzea a galerie

V průběhu roku 2021 bylo v historické části muzea vyměněno dalších 6 kusů oken, na které navázaly také opravy špalet. V době jarního uzavření muzea proběhla výmalba výstavních

sálů v 1. patře. Během roku také probíhaly opravy plynových zařízení. Byly uskutečněny povinné revize: elektroinstalace, plynových zařízení a kotelny, výtahové plošiny, komínů, hasicích přístrojů a tlakových nádob, EPS, PZTS, CCTV.

Ottendorferova knihovna

V roce 2021 byla v historickém objektu Ottendorferova domu opravena střecha, kterou v důsledku silných povětrnostních podmínek došlo k zatečení do historického sálu a na podium. Následně byla provedena výmalba těchto prostor a schodiště. Po silných bouřkách muselo být opraveno také historické okno v přednáškovém sále. Kromě toho probíhala běžná údržba.

12.2 Ubytování Ve věži

Ve věži Ottendorferova domu poskytuje muzeum ubytování pro oficiální návštěvy města a jím zřízených organizací, zejména z oblasti kultury (herci, muzikanti, výtvarníci a další účinkující ve Svitavách), za poplatek i pro veřejnost. V roce 2021 ubytování využilo celkem 143 osob, z toho 102 osob platících a 21 osob režijních (město Svitavy, SKS, Městská knihovna). I zde platilo vládní nařízení související s epidemickými opatřeními – uzavření ubytování po dobu cca 4 měsíců.

13. ČLENSTVÍ MUZEA A JEHO ZAMĚSTNANCŮ V ODBORNÝCH A ZÁJMOVÝCH ORGANIZACÍCH

13.1 Městské muzeum a galerie ve Svitavách

- Asociace muzeí a galerií ČR
- ICOM

13.2 Blanka Čuhelová

- předsedkyně pracovní skupiny pro kulturu a cestovní ruch rady města Svitavy
- členka akviziční komise Regionálního muzea v Litomyšli

13.3 Radoslav Fikejz

- místopředseda spolku Jewish Memorial Committee, z. s.
- člen Komise pro regeneraci památek města Svitavy
- předseda Mediální komise města Svitavy

13.4 Hynek Strítěský

- člen Výstavní a programové rady Národního technického muzea

13.5 Jakub Vrána

- místopředseda Východočeské pobočky České společnosti ornitologické
- člen redakční rady sborníku Panrus
- hospodář ZO ČSOP Rybák Svitavy

Příloha: Zpráva o činnosti Muzea esperanta

Zpráva o činnosti

Muzea esperanta ve Svitavách

za rok 2021

1. Obsah

1. Obsah	30
2. Úvod	31
3. Výstavní činnost	31
4. Knihovní činnost	32
5. Sbírkotvorná činnost	32
6. Pořadatelská činnost	32
7. Mezinárodní spolupráce	33
8. Propagace	33
Zahraniční média média	33
Naše město	33
Videoreportáže	34
9. Závěr	34

2. Úvod

Muzeum esperanta je jediné toho druhu v České republice. Bylo slavnostně otevřeno dne 20. září 2008. Vzniklo v součinnosti Českého esperantského svazu, města Svitav, Městského muzea a galerie ve Svitavách (MMG Svitavy) a Klubu přátel esperanta ve Svitavách, z.s. Iniciátorkou vzniku muzea byla předsedkyně místního klubu esperanta Ing. Libuše Dvořáková, dlouholetá členka výboru ČES, nyní již i čestná členka ČES. Muzeum bylo vybudováno hlavně z dotací Ministerstva kultury ČR, města Svitav, ČES a nadace Esperantic Studies Foundation (USA). Dalšími sponzory byla firma HEJDUK CZ a Vyroubal Moravská Třebová.

Z hlediska právní formy je muzeum organizační složkou Českého esperantského svazu, který je zapsaným spolkem. Je to nezisková organizace. Činnost muzea zajišťuje zcela dobrovolnický a zdarma Klub přátel esperanta ve Svitavách. Jeho hlavním cílem a posláním je podpora šíření mezinárodního jazyka esperanto určeného pro mezinárodní komunikaci na bázi rovnoprávnosti. Podporuje jazykovou rozmanitost a chrání minoritní kultury. Studium tohoto jazyka je doporučováno i za účelem usnadnění učení se cizím jazykům.

V roce 2008 byla mezi městem Svitavy a ČES podepsána Nájemní smlouva. Prostory pro účely Muzea esperanta v přízemí Ottendorferova domu byly poskytnuty zdarma. Součástí smlouvy je i sepsaný inventář, kde část je majetkem ČES, část patří MMG Svitavy. Dne 27. 9. 2011 rada města schválila umístění sídla ČES v budově na náměstí Míru 81/1, Svitavy, Město. Po třech letech je uzavírána vždy nová Smlouva o výpůjčce mezi MMG Svitavy a ČES. V současné době je smlouva platná do 31. 12. 2022.

Na základě těchto smluv jsou prostory využívány Českým esperantským svazem, Klubem přátel esperanta ve Svitavách, který zde má rovněž schváleno sídlo, a hnutím Brontosaurus. Na základě samostatné smlouvy mezi MMG Svitavy a čajovnou Krásná chvíle jsou prostory Muzea esperanta dány k dispozici i uvedené čajovně. ČES zde pořádá akce pro esperantisty ve spolupráci s místním klubem, který zde pořádá akce pro esperantisty i širokou veřejnost. Asociace Brontosaurus, kterou zastupuje člen místního esperantského klubu Jan Richtr, zde pořádá ve spolupráci s klubem cestovatelské večery a výměnné sběratelské burzy. O prostory muzea a jejich údržbu se starají členové místního klubu, stejně tak jako o ohlášené hosty a knihovnu.

ČES i klub se snaží propagovat město Svitavy nejen v rámci České republiky, ale i v zahraničí. Že je propagace úspěšná, je zřejmé i ze zvyšující se návštěvnosti zahraničních hostů na mezinárodních akcích zde pořádaných i na vernisážích výstav. Díky esperantu již Svitavy navštívili esperantisté ze všech kontinentů.

3. Výstavní činnost

Dne 5. září 2021 byla otevřena nová výstava s názvem „Světové kongresy esperanta“, kterou připravil pro ČES Klub přátel esperanta ve Svitavách. Její obsah je velmi široký. Shrnuje historii celosvětových esperantských kongresů od roku 1905, kdy se konal 1. světový kongres v Boulogne-sur-Mer ve Francii, do současnosti. Poslední dva světové kongresy proběhly pouze virtuálně vzhledem k pandemické situaci ve světě. Své zastoupení na výstavě má i bohatá činnost místního klubu, který v roce 2021 zorganizoval či se zúčastnil 18 akcí. Mnoho akcí bylo zrušeno. Veškerá tato činnost je podrobně zpracována ve fotoknize za rok 2021.

4. Knihovní činnost

Zpracování knihovního fondu systematicky zajišťuje paní Marie Čumová ze svitavského klubu. V současné době má knihovna Muzea esperanta zkatologizováno více jak 20 546 titulů, což je o 403 titulů více jak v roce 2020. Mimo muzejní knihovnu Marie Čumová zajišťuje také katalogizaci knih a časopisů na výměnu, kterých je více jak 2400 jednotek, a zajišťuje prodej knih pro ČES při návštěvách muzea, při konferencích a sjezdech, případně je zasílá poštou. Vede zapůjčování knih pro badatelské účely, skenuje materiály od esperantistů. Takto bohatý knihovnický fond je možný díky vstřícnosti vedení MMG Svitavy, které nám zapůjčilo další prostory v objektu Milady Horákové č. 16 ve Svitavách.

5. Sbírkotvorná činnost

V roce 2021 jsme získali nejvíce knih od Bengta Olofa Åradsson (rodilý Švéd) a jeho manželky Agnes Ráczkevy-Eötvös (rodilé Maďarky), od Jana Niemana z dánského Ballerupu, p. Kovařika z Opavy, p. Vlašihy z Nové Paky a pana Horného z Olomouce. Pravidelným dárcem nových knih je dr. Petr Chrdle, majitel nakladatelství KAVA-PECH. Knihy, které máme vícekrát, nabízíme na výměnu nebo darujeme zájemcům. Pravidelně dostáváme Zpravodaj z japonské Jokohamy.

6. Pořadatelská činnost

V Muzeu esperanta převažují akce pořádané místním Klubem přátel esperanta ve Svitavách, z.s., a Asociací Brontosaurus, kterou zastupuje člen místního klubu Jan Richt

- 10. 1. Oslovili jsme esperantistu profesora Harro Von Blottnitze z Kapského města v Jihoafrické republice a nachystali pro něho materiály o klubu a Muzeu esperanta, které měl v průběhu svého pobytu v JAR předat osobně Jan Richter. Ozval se nám i esperantista Elisee Isheloke. Ale protiepidemická nařízení v JAR nedovolila toto předání uskutečnit.
- 27.2. Návštěva esperantistů z Brna.
- 4. – 6. 9. „Setkání v muzeu“ – vícedenní akce s přednáškami Jána Vajse ze Slovenska, Petra Chrdleho z Dobřichovic, Jindřišky Drahošové z Mladé Boleslavi a Jana Richta ze Svitav. Byl proveden křest nové knihy vydavatelství KAVA-PECH: „Vojaĝo de germana profesoro al Eldorado“ (Putování německého profesora do Eldorada) od Ludwiga Boltzmann. Křtu se také zúčastnil profesor dr. Renardo Fössmeier z Mnichova, který ke knize napsal komentář a finančně vydání knihy podpořil.
- 21.9. Cestovatelský večer pro veřejnost: Cestování po JAR
- 10. 10. Sběratelská burza
- 14. 10. Návštěva z Dánska
- 20. 11. Výměnné setkání
- 13. 12. Vánoční setkání

Vzhledem k epidemické situaci nemohly být realizovány další plánované akce klubem, například Muzejní noc, regionální setkání, Marcipánové Vánoce a jiné. Přesto probíhaly v Muzeu esperanta kurzy esperanta pro začátečníky i pro pokročilé.

7. Mezinárodní spolupráce

Během celého roku členové svazu navazovali další spolupráci s esperantisty ze zahraničí, a to osobními kontakty při mezinárodních akcích nebo formou informačních médií – časopis Starto, Retkomunikoj, Ipernity, Facebook, Informilo.

V rámci spolupráce Libuše Dvořákové se slovenskými esperantisty se slovenští esperantisté zúčastnili akce „Setkání v muzeu“.

Pokračuje spolupráce s dánskými esperantisty, kteří nás navštívili v průběhu roku 2021 a připravuje se vícedenní návštěva v roce 2022.

Spolupráce se slovenskými a polskými esperantisty proběhla v roce 2021 i na akci „Výstup na Velkou Čantoryji“, kde se sešlo kolem 40 esperantistů ze 4 zemí, svitavští esperantisté rozdávali nové turistické vizitky Muzea esperanta.

V roce 2021 bylo otevřeno novému Muzeu esperanta v japonské Jokohamě. Proto místní klub zakoupil od ČES knihy, které novému muzeu daroval.

Dlouhodobě pokračuje spolupráce s „Nakladatelstvím LORENZ“ v Brazílii, která nám zasílá Almanach Lorenz.

8. Propagace

Propagace Muzea esperanta probíhá díky časopisu Starto, v Retkomunikoj, na Ipernity a na Facebooku. Uvedené časopisy jsou vydávány v esperantu a šířeny dále do světa. Místní klub zajišťuje rozesílání časopisu Starto do mnoha zemí světa. Do zahraničí jsou rozesílány i internetové zprávy Retkomunikoj a další esperantské časopisy vydávané v jiných zemích.

Články o všech akcích ve Svitavách sepisuje pravidelně Libuše Dvořáková pro časopis Starto, kam jsme zaslali během roku 2021 celkem 9 článků. Rovněž 9 příspěvků uveřejnila v Našem městě.

V říjnu členové klubu navštívili Ivančice, rodiště autora učebnic esperanta, spisovatele a překladatele Theodora Kiliana. Libuše Dvořáková nabídla místnímu Informačnímu centru i odboru kultury MÚ v Ivančicích pomoc a materiály pro malou trvalou expozici o T. Kilianovi.

Klubu se podařilo vydat turistickou vizitku Muzea esperanta a tím dostat existenci a fungování našeho muzea do podvědomí široké turistické veřejnosti. Vizitka se tak stala dalším propagačním materiálem, který bude rozdáván všem zahraničním návštěvám a dopisovatelům.

V japonském zpravodaji vyšla zpráva o darování knih ze Svitav.

Muzeum esperanta bylo také umístěno na internetový portál Mapy.cz

Zahraniční média

Bylo zasláno poděkování za organizaci celosvětové akce a výstavy ředitelství CRI. Svitavský klub se uvedené akce aktivně zúčastnil a stal se součástí mezinárodního krátkého filmu o jejím průběhu. Na zahraničních akcích zazněly zdravice ze Svitav.

Naše město

č. 4/2021 „Lednová Jižní Afrika“ – Libuše Dvořáková

č. 6/2021 „Knihy pro japonské muzeum“ – Libuše Dvořáková

- č. 9/2021 „Pozvánka na setkání v Muzeu esperanta“ – Libuše Dvořáková
č.10/2021 „Zahraniční hosté se k nám vracejí“ - Libuše Dvořáková
č.10/2021 „Výlet po okolí České Lípy“ – Libuše Dvořáková
č.11/2021 „Setkání v muzeu“ – Libuše Dvořáková
č.12/2021 „Marcipánové Vánoce“ – Libuše Dvořáková
č. 12/2021 „Přátelé z Dánska nás opět navštívili“ – Libuše Dvořáková
č. 12/2021 „Po stopách Theodora Kiliána“ – Libuše Dvořáková

Videoreportáže

Na muzejním webu www.muzeum.esperanto.cz byla založena nová rubrika „Knihovnická a muzejnická literatura“. Výbor ČES vkládá veškeré akce na web www.esperanto.cz.

9. Závěr

Muzeum esperanta ve Svitavách se stalo centrem esperantského hnutí v České republice. Díky zahraničním kontaktům, videoreportážím, zdravicím a článkům uveřejňovaným v zahraničních časopisech se dostává stále více do povědomí esperantistů celého světa. Proto i účast zahraničních hostů při akcích se zvyšuje. Díky esperantu se daří šířit naši kulturu do zahraničí.

V Muzeu esperanta se konají akce věnované i široké veřejnosti, např. cestovatelské večery, marcipánové vánoce, muzejní noc, koncerty, sběratelské burzy a jiné. Vstupné je většinou zdarma nebo za dobrovolný příspěvek. Veškerá práce esperantistů je vykonávána rovněž zdarma. V roce 2021 však tato činnost byla částečně omezena z důvodu protiepidemických opatření.

Doufáme, že spolupráce s městem Svitavy se bude i nadále rozvíjet ku prospěchu obou stran.

..

Ing. Libuše Dvořáková
předsedkyně Klubu přátel esperanta ve Svitavách, z. s.